

v jednotě je síla

Liou Cch'-sin
Toulavá Země

Host, 2021, přeložila Hana Do, 431 stran

TEXT MARTIN TEGEL

FOTO LIN YI'AN

HODNOCENÍ 90 %

Sbírka povídek *Toulavá Země* čínského spisovatele Liou Cch'-sina nás přivádí až k autorovým počátkům a ukazuje tak základní stavební materiál, ze kterého byla konstruována oceňovaná trilogie *Vzpomínka na Zemi*.

Vydavatelství Host na to šlo velice chytrě, když nejdříve vydalo od autora to nejlepší a pak se postupem let přes knihy *Kulový blesk* a *Věk Supernovy* dovydávalo až k *Toulavé Zemi*. Je pravda, že každá kniha je o něco, ale ne o moc, slabší než ta předcházející, avšak pro fanoušky autora jde o rozmanitou cestu do Cch'-sinova nitra, jeho motivů, přesvědčení a vlivů, které jej formovaly. Pro Evropana jde o náhled do moderního čínského myšlení a názorů země, která se ekologicky, technologicky i ekonomicky sápe na vrchol potravního řetězce. Krásným příkladem je povídka *Čínské slunce o plnění amerického snu*. Nebo spíše čínského snu?

Slunce má odlehčenou, téměř pohádkovou atmosféru a Cch'-sin zde vtupně předestírá životní oblouk obyčejného chlapce z farmářské rodiny, který nechce pít blátivou vodu a touží vydělat trochu peněz. No a pak

chce vždycky o trochu více a o trochu více i dostane. Připomíná Forresta Gumpa, plného životních moudr a univerzálních pravd. Tahle reklama na moderní Čínu může působit úsměvně až naivně, přesto tak neuvěřitelná není. Vyroženě pozitivní náhled s poselstvím *Pracuj* a bude ti dáno může působit jako adrance komunismu, ale paradoxně je v ní až příliš mnoho paralel s příběhy a ideologií demokratického světa.

Čínská optika, tolik důležitá pro pochopení většiny příběhů, se od vize západního světa liší především v roli jedince ve společnosti. Pokud upřednostní sám sebe před ostatními, je jím pohrdáno, což je téma, které silně prorůstá příběhem *Hora*, i když v závěru pro hlavního hrdinu nabízí jak katarzi, tak možnost vykoupení. Stejně tak titulní povídka *Toulavá Země*. Cch'-sin věcně popisuje nezbytnost přesunout Zemi a společné snahy lidstva se zachránit. Soustředí se především na ekologické katastrofy, které způsobuje zastavení rotace planety a následný přesun Země. Přesto nezapomíná na lidskou historii a ideologické konflikty. V *Toulavé Zemi* zcela obrací poselství západních příběhů naruby a nutí k zamýšlení o vyšším dobru.

Lákavé je i obrácení celého konceptu expanze do vesmíru. Problémy lidstva s nedostatkem přírodních zdrojů řeší nikoliv únikem do vesmíru, ale miniaturizací lidstva, a tím i navýšením zásob a zdrojů stejně jako zmírnění problému gravitace. Neotřelé nápady, se kterými pracuje pro dobro většiny. Nežrídka se rozhodne

zahubit lidskou rasu a dát prostor nějaké lepší a efektivnější. Přesto dokáže i dojmout a ukázat krásu života, jako v příběhu *terranautky*, která se svou lodí uvízne uvnitř žhavého jádra planety, bez možnosti záchran. Je jak temný a brutální, tak dojemný až krásný.

Při čtení se může zdát, že jde o velice ponuré verze budoucnosti, ale Liou Cch'-sin rozumí i legraci. Když sám sebe v jedné z povídek obsadí do role zkrachovalého spisovatele, mění svůj neblahý fiktivní osud v oslavu chudoby, kdy svět zničí počítačový virus a jen ti, co nic neměli, přežijí. Varuje před umělou inteligencí i ekologickými katastrofami, ale zároveň si uvědomuje, že na varování už je pozdě.

Kvalitní sci-fi vždycky byla o společné snaze lidstva dosáhnout něčeho, co ho přesahuje. Ať už šlo o průkopníky, jednotlivce a individuality nebo spojenou sílu všech, kteří něco dokázali. Sbírkou *Toulavá Země* ukazuje, že to může něco stát a mít i fatální následky. Nezáleží na tom, jaký režim je u moci. Rozdílem mezi komunismem a kapitalismem jsou koneckonců ambice jednotlivce. Pro pochopení dvou fundamentálně rozdílných pohledů na svět není nad to podívat se na svět očima druhé strany a Liou Cch'-sin na několika příkladech ukazuje, kdy je dobré táhnout za jeden provaz i spoléhat na (kompetentní) vedení a co se může stát, když se to neděje. Ničím nezatižená zpověd' obyčejného člověka skrytá v úvahách o budoucnosti a místě lidstva v ní.

Pokud se tedy brzy samo nezahubí.